

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อสร้างทักษะอาชีพใน ท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาโยธาธร

Development of community-based learning management model to
strengthen local professional skills of Students School of Educational
Opportunity Expansion in Under Yasothon Educational Service Area Office

อุมภาพร อ่อนคำ¹, ดร.อุดร อรกุล² และ ผศ.ดร.วรวรรณ อุบลเลิศ³
Umaporn Onkham,¹ Dr.Udon Orakun and Assis.Prof.Dr.Worawan Ubonlert³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 3) ศึกษาผลการใช้และประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 สำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน และปราชญ์ชาวบ้านด้านทักษะอาชีพในท้องถิ่น ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นการร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสังเคราะห์เอกสารและประเมินรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่านระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้และประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำ

¹นักศึกษา ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Ph.D. Student, Program of Educational Management for Local Development, Rajabhat Mahasarakham
University, E-mail : bebe2520@gmail.com

²อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Lecturer of Program of Educational Management for Local Development, Rajabhat Mahasarakham
University

³อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Lecturer of Program of Educational Management for Local Development, Rajabhat Mahasarakham
University

ชุมชน และปราชญ์ชาวบ้านด้านทักษะอาชีพในท้องถิ่นได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ชุมชนบ้านศิริพัฒนา และโรงเรียนบ้านศิริพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและสังเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องพบว่า องค์ประกอบ ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ได้แก่ (1) การติดต่อประสานงานกับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง (2) การศึกษาข้อมูลชุมชน (3) การจัดทำแผนงานการสอนรายบุคคล (4) การพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ (5) การเตรียมแผนงาน (6) การสอนและการประเมินผลและองค์ประกอบด้านการสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ (1) ทักษะทางสังคม (2) ทักษะการทำงาน (3) ทักษะการวิเคราะห์ (4) ทักษะการแก้ปัญหา (5) ทักษะการสังเกต

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวางแผน (2) การปฏิบัติการ (3) การสังเกตผล (4) การสะท้อนผล

3. ผลการใช้และประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาผลการประเมินเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ มีพฤติกรรมการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนฐานสูงกว่าที่เรียนปกตินักเรียนที่เรียนมีทักษะในอาชีพอยู่ในระดับดีและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นปฏิบัติจริง บุคคลในชุมชนและบุคลากรในโรงเรียนมีพลังอำนาจในการจัดการศึกษาร่วมกัน

คำสำคัญ : ชุมชนเป็นฐาน, ทักษะอาชีพ, อาชีพในท้องถิ่น, รูปแบบการจัดการเรียนรู้

Abstract

The purpose of this research was to develop the learning management model using community-based enhancing the local professional skills of the students in Under Yasothon Educational. The learning community by using it as a base to enhance the professional skills of students in local schools, expanding educational opportunities. Phase 1 : Current situation, problems and needs of community based learning management to enhance local professional skills of students. The information provided by the group. The sample was the director of the school, the academic teacher, and the head of the vocational education and technology group. Basic school committee, community leader, and local wisdom. Multi- stage sampling and sample random sampling were used collection. Phase 2 : Development of a community-based learning management model. To enhance the local professional skills of students, the school expanded the educational opportunities. It is a form of learning management. Phase 3 : To study the effect and use of community-based learning management model to enhance the local

professional skills of students. The target audience is the director of the school, the academic teacher, and the head of the vocational education and technology group. Purposive Sampling and selected areas of Purposive Area such as Ban Siri Pattana community. And Baan Siri Pattana School Data collection is both quantitative and qualitative. The tools used to collect quantitative data are questionnaire, current situation, and problem. The need for community based learning management. Qualitative data collection by in-depth interview. And participatory observation. The results are as follows.

1) Current problems and needs by the community as a base for enhancing the local vocational skills of students. The researcher studied the document. Research and synthesis of related components found that the components of community-based learning management model were : (1) Community-based collaborative and related; (2) Community information study; Individual teaching (4) Curriculum development and learning plans (5) (6) Teaching and Evaluation The school's educational opportunities include (1) social skills (2) work skills (3) analytical skills (4) problem solving skills (5) observation skills

2) The community-based learning management model is used to enhance the local professional skills of the students. The educational opportunities expansion project consists of four stages : (1) planning (2) action (3) Observing (4) reflecting

3) The use and evaluation of community-based learning management model to enhance the local professional skills of the students. Evaluation results for enhancing professional skills. The learning behaviors of learners using the community-based learning management model. In addition, the learning achievement of the learners in the learning management model was higher than that of the normal learners.

Keywords : Community-based learning, Professional skills, Local career,
Learning management model

บทนำ

การศึกษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษามีความเกี่ยวพันโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในมิติต่างๆ ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมการเมืองการปกครอง และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุล และยั่งยืนนั้นจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนทางสังคมของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง และมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้มีความเข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในด้านโครงสร้างและระบบทางการศึกษา ส่งผลให้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยมีพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ 2542 เป็นแม่บทในการจัดการศึกษา และเปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะทรัพยากรมนุษย์ของชาติ ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ บนหลักการมีส่วนร่วมในสังคมที่ว่า “เก่ง ดี และมีความสุข” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (2) ปี 2545 ได้กำหนดเป้าหมายหลักของการศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (National Education Act. 2010 : 5) มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่ยอมรับ บุคคลหรือผู้เรียนมีความแตกต่างกัน และทุกคนสามารถเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ คือ (1) เชื่อว่าทุกคนมีความแตกต่างกัน (2) เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และ (3) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ทุกเวลา ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นการจัดการบรรยากาศกิจกรรม สื่อสถานการณ์ ฯลฯ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ครูจึงจำเป็นที่จะต้องรู้จักผู้เรียนอย่างรอบด้าน และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปเป็นพื้นฐานการออกแบบหรือวางแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนได้

กระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษา จะต้องพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถ และศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลก จึงได้มีแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (2558-2564) โดยมีแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับ นโยบายของชาติ (National Policy. 2014) ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน และจากแนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศได้ความสำคัญอย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้นเนื้อหา ตามตำรา (Content) ซึ่งองค์การยูเนสโกได้แนะนำว่า ผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อการทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร และทักษะเฉพาะอาชีพ

ทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่สนใจตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2015 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท นอกจากนี้

ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญและเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพให้ผู้เรียนทุกระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นภาพงานอาชีพต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง สำรวจความใจ ความถนัด และมองเห็นเส้นทางชีวิตในอนาคต เพื่อวางแผนในการศึกษาต่อ หรือเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีคุณภาพ และได้ร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อเตรียมคนให้มีทักษะ และมีศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานด้านทักษะฝีมือ ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านลักษณะนิสัยในการทำงาน (ขยัน อดทน กระตือรือร้น ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ) ให้สามารถก้าวสู่โลกแห่งการทำงาน หรือศึกษาต่อได้อย่างมีคุณภาพ

การศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่จบมัธยมศึกษาจากปีที่ 3 ไม่ศึกษามีจำนวนร้อยละ 40 ขาดสมรรถนะการทำงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ สถานประกอบการไม่ต้องการรับเข้าทำงาน และประกอบอาชีพอิสระไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากขาดทักษะที่เป็นพื้นฐานในสมรรถนะตามสาขาอาชีพ สำหรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าเรียนต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีเพียงร้อยละ 30 ไม่สอดคล้องกับนโยบายการเพิ่มนักเรียนสายช่างฝีมือแรงงานให้ได้สัดส่วน สายอาชีพ : สายสามัญ เป็น 60 : 40 ที่มีอยู่ในจำนวนร้อยละ 30 นั้น ยังมีสถานศึกษารองรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อไม่ครอบคลุมทุกอำเภอและตำบล ทำให้นักเรียนไปศึกษาต่อต้องพึ่งปัจจัยหอพัก ผลที่เกิดตามมาเกิดปัญหาพฤติกรรม เบี่ยงเบนออกกลางคันเรียนไม่จบถึงร้อยละ 30 ของร้อยละ 30 ที่เข้าศึกษาต่อ สำหรับนักเรียนที่เรียนต่อสายสามัญมัธยมศึกษาตอนปลายคงเหลือเพียงร้อยละ 30 ที่เข้าศึกษาต่อได้ในระดับอุดมศึกษา นักเรียนเรียนต่อปริญญาตรีตามค่านิยมเดิม ๆ ที่ขาดสมรรถนะในสาขาวิชาชีพไม่มีเส้นทางการศึกษาต่อสู่การประกอบอาชีพ

ดังนั้น การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนจึงสำคัญที่สุดในโลกของความเป็นจริงที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาและไม่มีความสิ้นสุด หากเราถือว่าการเรียนรู้คือชีวิตและชีวิตคือการเรียนรู้ การดำรงชีวิตของมนุษย์จึงต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการที่เปลี่ยนแปลงไป วิฤตการณ์และปัญหาต่าง ๆ แต่สภาพสังคมไทย ในยุคของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ก้าวหน้า ความหลากหลายทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรม กลุ่มคนหรือบุคคลในสังคมจะต้องมีวิถีชีวิตยุคใหม่ที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจะทำให้เด็กและเยาวชนในวันเรียนได้รับผลกระทบในการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย หากเยาวชนไม่สามารถปรับการดำเนินชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมอย่างเหมาะสมได้จะเกิดปัญหาในสังคมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งได้แก่ ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านการปรับตัว ปัญหาจากการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเฉพาะนักเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ส่วนมากมีการดำเนินชีวิตอย่างยากลำบากทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม นักเรียนส่วนมากแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมขาดทักษะการดำเนินชีวิตที่ดี Mulligan (2004 : 2-4) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัญหาพฤติกรรมส่วนตัว ครอบครัว และสังคมหรือสิ่งแวดล้อม เมื่อนักเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วอาจเป็นคนไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตมีปัญหาทางด้านอารมณ์และจิตใจ ยังมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะด้านอาชีพที่เหมาะสมกับท้องถิ่นของตน นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริงถึงแม้ว่านักเรียนส่วนใหญ่จะไปศึกษาต่อ แต่การที่

นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องอาชีพของท้องถิ่น จะช่วยให้เด็กเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในตนเอง และ
ไม่ลืมรากเหง้าของบรรพบุรุษ รวมทั้งเป็นการสร้างความเข้มแข็งแก่ท้องถิ่นด้วยผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความ
จำเป็นที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นให้
เกิดขึ้นในตัวนักเรียน เพื่อจะช่วยเหลือปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนมีรูปแบบการจัดการ
เรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้นอีกทั้งยังส่งเสริมให้ชุมชนเข้า
มามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่น
ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร
3. เพื่อศึกษาผลการใช้และประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยระยะที่ 1

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงาน
อาชีพและเทคโนโลยี ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปราชญ์ชาวบ้าน จากโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร (Yasothon Primary
Education Area Office 1. 2016 : 1-28)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนครูวิชาการครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน
อาชีพและเทคโนโลยี ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปราชญ์ชาวบ้านจากโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา ได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random
Sampling) และการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 กลุ่มเป้าหมาย การวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่

1) บุคคลสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 3 คนได้มาโดยใช้
วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2) สถานศึกษาสำหรับการศึกษาพหุกรณี (Multi case study) ด้านการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ
ใช้ในการศึกษารูปแบบการจัดการ (Best Practice) จำนวน 2 โรงเรียนได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

2.2 กลุ่มเป้าหมาย การวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คนได้มาโดยการเลือก
ตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.3 กลุ่มเป้าหมายการวิจัยระยะที่ 3 ได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชาชนชาวบ้าน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านศิริพัฒนา จำนวน 19 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นขั้นตอนการการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร ซึ่งมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาเอกสาร หลักการแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร

2. สังเคราะห์หลักการแนวคิดทฤษฎี เพื่อกำหนดกรอบ สำหรับใช้ในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อร่างรูปแบบกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร

3. สำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร

4. ศึกษาวิทยานิพนธ์ สถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร จำนวน 2 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านเป้า อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร และโรงเรียนบ้านเหล่าน้อย (ศรีครูราษฎร์นิยม) อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

5. สัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาแนวคิดผู้ทรงคุณวุฒิที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร จำนวน 3 คน

6. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นที่จำเป็นของพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา โดยกำหนดการลงพื้นที่ ดังนี้

6.1 ศึกษาสภาพบริบทพื้นที่ทั่วไปของชุมชนบ้านศิริพัฒนา ความเป็นมา ที่ตั้งสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ประชากร สภาพบริบทชุมชนด้านการศึกษา ด้านสังคมและ

วัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการบริหารจัดการชุมชน และด้านศักยภาพ
ทุนทางสังคม

6.2 ศึกษาเชิงลึกพื้นที่เป้าหมาย โรงเรียนบ้านศิริพัฒนา ตำบลน้ำอ้อม อำเภอค้อวัง
จังหวัดยโสธร

6.3 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อหาองค์ประกอบหรือตัวแปร
ที่เหมาะสมในการรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่น
ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างเดือน ตุลาคม – พฤศจิกายน 2559

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และ แบบสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ
คะแนนจาแบบสอบถาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และการสังเกต นำเสนอผลการวิเคราะห์ใน
ลักษณะความเรียง

3. นำค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถาม มาแปลผลตามเกณฑ์ Bunchom Srisa-ard (2010
: 40-63) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการ
วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

**ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ
ในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา ยโสธร**

การวิจัยในระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะของการวิจัย เพื่อพัฒนา
รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

วิธีดำเนินการ

1. ยกร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่น
ของนักเรียนโรงเรียนขยายทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรตาม

ขั้นตอนดังนี้ 1) การติดต่อประสานงานกับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง 2) การศึกษาข้อมูลชุมชน 3) การจัดทำแผนงานการสอนรายบุคคล 4) การพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ 5) การเตรียมแผนงาน 6) การสอนและการประเมินผล

2. กำหนดคุณสมบัติและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถตามสาขาอาชีพและประสบการณ์ที่มีความคล้ายคลึงกัน (Homogeneous group) และมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัย

3. จัดทำเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus group guide) เอกสารร่างโครงการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและตรวจสอบ

4. จัดการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้เชี่ยวชาญตามที่กำหนดเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและยืนยันร่างรูปแบบและร่างโครงการวิจัย การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามที่ผู้วิจัยกำหนด

5. สรุป และแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

6. ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานตามโครงการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างเดือน October 2016 – November 2016

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้สังคมเกมพีเคชั่นออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดังนี้

1. ประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมวางแผน ในการปฏิบัติโครงการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (Planning : P)

2. ดำเนินการ ตามโครงการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 (Action : A)

3. ร่วมสังเกตการณ์ปฏิบัติตามบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติโครงการ (Observing : O)

4. ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง วิเคราะห์ ถอดบทเรียนเพื่อสะท้อนผลประเมิน ผลหลังการปฏิบัติ ประเมินความพึงพอใจในโครงการวิจัย และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 (Reflecting : R)

5. สรุปและรายงานผลการดำเนินโครงการวิจัย และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธร (Action : A)

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างเดือน มกราคม-สิงหาคม 2560

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธร ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ จากการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาจากบทความงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้ทำวิจัยเชิงสำรวจในระยะเวลาที่ 1 พบว่า ผู้เรียนมีปัญหาทางด้านพฤติกรรมการเรียนรู้คือ ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนและขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ส่งผลไปถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปัจจัยส่วนหนึ่งเกิดจากการเรียนที่เน้นท่องจำมากกว่าการปฏิบัติ เน้นการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียน ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ยุคปฏิรูปการศึกษา Thailand 4.0 ควรตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อที่ผู้เรียนจะได้เกิดทักษะต่าง ๆ และเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมทักษะอาชีพในท้องถิ่น ที่สามารถสร้างแรงจูงใจ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมในทางบวก มีทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น โดยรูปแบบองค์ประกอบ ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ได้แก่ (1) การติดต่อประสานงานกับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง (2) การศึกษาข้อมูลชุมชน (3) การจัดทำแผนงานการสอนรายบุคคล (4) การพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ (5) การเตรียมแผนงาน (6) การสอนและการประเมินผลและองค์ประกอบด้านการสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ (1) ทักษะทางสังคม (2) ทักษะการทำงาน (3) ทักษะการวิเคราะห์ (4) ทักษะการแก้ปัญหา (5) ทักษะการสังเกต

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพในท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน มีความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในระดับมากที่สุดความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อองค์ประกอบและหลักการของรูปแบบการเรียนรู้ในระดับมากที่สุดความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ในระดับมากที่สุดความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมทักษะอาชีพในท้องถิ่น ผู้เรียนเองเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ใฝ่รู้ พัฒนาตนเอง การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ที่ผู้สอนเตรียมไว้ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น มีการบรรยายภาคในท้องถิ่นที่น่าสนใจ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น และส่งเสริมให้มีการติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลา ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์เชิงโต้ตอบกับบทเรียน ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ทันที สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jintakarn Suthamdee et al. (2018) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ ดำเนินงานตามหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วยขั้นตอนหลักๆ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความเข้าใจสร้างแนวคิดแนวทางการดำเนินชีวิตและการสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) การวางแผนกำหนดทิศทางในการทำงานโดยเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิโดยเน้นความร่วมมือ 3) การประชาสัมพันธ์แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง 4) การดำเนินงาน ได้แก่ การให้ความรู้ในการป้องกันโรคต่างๆ เป็นต้น 5) การประเมินผลเป็นการประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้ดำเนินงานเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ รวมถึงบุคคลทั่วไปและ 6) การปรับปรุง/พัฒนา เมื่อประเมินเสร็จสิ้นให้มีการปรับปรุงในข้อบกพร่องที่เกิดจากการสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการสร้างความสำเร็จอีกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 รูปแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมทักษะอาชีพในท้องถิ่น การเรียนรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีผู้ที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบนี้อย่างชัดเจนและถูกต้อง จะช่วยให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สิ่งสำคัญการจัดการเรียนรู้ควรมีสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมโดยเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

1.2 การกำหนดเป้าหมายของการเรียนและความเหมาะสมของระดับผู้เรียนการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ด้วยตนเองการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำผลลัพธ์มาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป ดังนั้นการตั้งวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้และการกำหนดเป้าหมาย ควรมีการกำหนดและมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนและคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียน

1.3 การเตรียมความพร้อมด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ เช่น ความพร้อมด้านสื่อ สถานที่ สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขณะที่โครงสร้างทางการสื่อสารบางพื้นที่อาจจะยังไม่ครอบคลุม อาจส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ

ที่พัฒนาขึ้นไม่สามารถเรียนรู้ได้ในขณะนั้น ดังนั้นครูผู้สอนควรเตรียมสื่อการจัดการเรียนรู้ให้พร้อมทุกด้าน เพื่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาทักษะทางด้านการคิดอื่น เช่น การคิดแก้ปัญหาและการคิดสร้างสรรค์เป็นต้น และนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการศึกษากับระดับอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาวิจัยถึงผลกระทบจากการจัดการเรียนรู้ทั้งด้านบวกและด้านลบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่น ที่มีต่อความสนใจเรียนและความรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่ม ในการแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ที่ผู้เรียนเผชิญ

2.3 ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อเสริมทักษะอาชีพในท้องถิ่น ผู้สอนควรบูรณาการในรายวิชาอื่น ๆ และจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เนื่องจากปัญหาด้านพฤติกรรมการเรียนรู้เกิดขึ้นในหลายระดับการศึกษา รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถบูรณาการได้หลากหลายวิชาและส่งเสริมทักษะในด้านการสร้างแรงจูงใจและเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- Bunchom Srisa-ard. (2010). *Preliminary Research*. 5th edition. Bangkok : Suweeriyasam. [In Thai]
- Jintakarn Suthamdee, Chartnarongsak Suthamdee and Seksan Sonwa. (2018). "A Model of Socialization for the Development of Psychological Behaviors in Children and Youth in Chaiyaphum Province". JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES SURIN RAJABHAT UNIVERSITY , 20 (1) : January-June 2018. [In Thai].
- Mulligan, J.T., Prescott, A., & Mitchelmore, M. C. (2004). *Children's development of structure in early mathematics*. In Høines, M.J & Fuglestad, A. (Eds.), *Proceedings of the 28th PME International Conference*, 3, 393-401
- National Education Act. (2010). *Government Gazette* (Issue 3) Volume 127 No. 45A, page 1 – 3 (2010, 22 July) [In Thai]
- National policy (2014). *Policy Statement of the Cabinet*. [Online] [http : //muabudget.buu.ac.th/uploadfiles_new/e55857cee78453562c97403fcd6b4a9b.p df](http://muabudget.buu.ac.th/uploadfiles_new/e55857cee78453562c97403fcd6b4a9b.pdf) [10 December 2014] [In Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2009). *Application of information technology in teaching and learning*. 2nd edition. Bangkok : Office of Technology for Teaching and Learning, Office of the Basic Education Commission. [In Thai]
- Yasothon Primary Education Area Office 1. (2016). *School information under the Yasothon Primary Education Area Office*. Yasothon : Yasothon Primary Education Area Office 1. [In Thai].